

NIEUW: ODON-TABEL

Tieneke de Groot, Weia Reinboud & Marcel Wasscher, 1993. Odon-tabel, voor het op naam brengen van libellen zonder te vangen. Jeugdbondsuitgeverij.

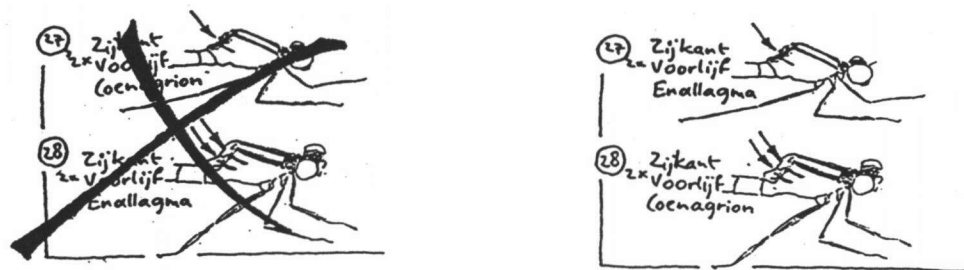
Vlak voor de zomer is de lang verwachte ODON-tabel verschenen. De naam ODON is de afkorting van "Odonaten Diervriendelijk ONderzoeken". De tabel is geschreven met het uitgangspunt dat libellen gedetermineerd kunnen worden in de vlucht, zonder dat het noodzakelijk is de dieren daarvoor te vangen. Op zich geen slecht uitgangspunt, hoewel het tot op dit moment niet gebruikelijk is in de wereld van de libellenonderzoekers. Maar een eeuw geleden werden ook de vogels nog uit de lucht geschoten, wat voor veel soorten enig bewijs kon zijn.

Toch kan dit uitgangspunt tot verkeerde conclusies leiden. Het is zeker niet zo dat je met deze tabel in de hand naar een libel kunt kijken en rustig kan gaan determineren. Het determineren zonder te vangen vereist vaak grondige veldkennis, bovendien moet in veel gevallen de libel rustig zitten zodat de vaak subtiele kenmerken goed te zien zijn. Bepaalde soorten zijn zeker niet te determineren "in de vlucht" zoals *Aeshna juncea* en *A. subarctica*. Ook gaat mogelijk een probleem rijzen met betrekking tot het verzamelen van eventueel bewijsmateriaal. Een goede foto is te verkiezen boven een tekening of een beschrijving waar verzamelen de (overigens gerechtvaardigde) ethische bezwaren oplevert. Hiervoor is het noodzakelijk de libel in de hand te hebben.

Toch is deze tabel een belangrijke publicatie, alleen al vanwege de vele nieuwe kenmerken die de auteurs de afgelopen jaren hebben gevonden voor vrijwel alle soorten libellen. Dit maakt dat de tabel bol staat van de leuke "weetjes" die bij het determineren van libellen uitermate van pas kunnen komen. De auteurs, die inmiddels jarenlang met een niet aflatend enthousiasme op zoek zijn gegaan naar deze kenmerken verdienen met recht een grote pluim. Ooit geweten dat de houtpantserjuffer *Lestes viridis* een "schiereilandje" heeft op de tekening aan de zijkant van het borststuk, je leest erover in deze tabel! Determinatieproblemen tussen moeilijke soorten worden vaak uitgebreid besproken, waarbij met name de lange tabel opvalt om de verschillende vormen van de venglazemaker *Aeshna juncea* en de noordse glazenmaker *A. subarctica* van elkaar te onderscheiden opvalt.

De tekeningen zijn over het algemeen bijzonder duidelijk en van een consistente kwaliteit, wat in de meeste andere jeugdbondstabellen wel eens anders is. Kijk vooral eens naar de twee pagina's vol met tekeningen van de "blauwtjes". Ook de kruistabellen achterin maken determinaties makkelijker.

Er staat één storende fout in de tabel. Bij figuur 62 en 63 is het verkeerde bijschrift gegeven. *Enallagma* heeft 1 streepje langs het borststuk, *Coenagrion* heeft 2 streepjes. In de tekst worden wel de goede verwijzingen naar de figuren gegeven.

Kwalijk is het feit dat de Nederlandse namen niet in de tekst worden gegeven, maar alleen achterin staan. De eerste twee auteurs kunnen zich niet vinden in de huidige lijst van Nederlandse namen. Ik wil hier een sterk pleidooi maken voor het gebruiken van de huidige lijst van Nederlandse namen, daar geen veranderingen in aan te brengen en deze dan ook te gebruiken. Met name voor jonge mensen die beginnende libellenonderzoekers is een eenduidige lijst van Nederlandse namen erg belangrijk. Ik hoop van harte dat in de volgende druk van de tabel de huidige Nederlandse namen worden genoemd.

De lay-out van de tabel kan veel duidelijker. Dat geldt voor de onduidelijke indeling van tekstgedeeltes en de zeer verwarrende verwijzingen naar figuren. De "nieuwerwetse" schrijfwijze die in de tabel gehanteerd wordt is voor de ervaren libellenonderzoeker even wennen, maar maakt het gebruik door jonge leden leuker en makkelijker, een belangrijk winstpunt.

Alle lof voor de auteurs in ieder geval voor deze waardevolle aanvulling in de determinatieliteratuur voor libellen in Nederland. Elke libellenwaarnemer moet deze tabel hebben, en dat is niet overdreven!

Robert Ketelaar